

Rådet for
Den Europæiske Union

Bruxelles, den 20. juli 2022
(OR. en)

11538/22

ECOFIN 753
RELEX 1056
NIS 19
MED 37
COEST 594

FØLGESKRIVELSE

fra:	Martine DEPREZ, direktør, på vegne af generalsekretæren for Europa-Kommissionen
modtaget:	19. juli 2022
til:	Generalsekretariatet for Rådet

Komm. dok. nr.:	COM(2022) 341 final
-----------------	---------------------

Vedr.:	RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET om gennemførelse af den makrofinansielle bistand til tredjelande i 2021
--------	--

Hermed følger til delegationerne dokument COM(2022) 341 final.

Bilag: COM(2022) 341 final

Bruxelles, den 19.7.2022
COM(2022) 341 final

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

om gennemførelse af den makrofinansielle bistand til tredjelande i 2021

{SWD(2022) 192 final}

INDHOLD

1	INDLEDNING	2
2	DEN MAKROØKONOMISKE UDVIKLING I PARTNERLANDENE	3
2.1	De østlige nabolande	4
2.2	De sydlige nabolande	4
2.3	Vestbalkan.....	5
3	MAKROFINANSIELLE BISTANDSTRANSAKTIONER I 2021	5
3.1	De østlige nabolande	7
	• Georgien: Covid-19-MFA	7
	• Moldova: Den makrofinansielle bistand og covid-19-MFA.....	7
	• Ukraine: Covid-19-MFA	8
3.2	De sydlige nabolande	9
	• Jordan: MFA-III og covid-19-MFA	9
	• Tunesien: Covid-19-MFA	9
3.3	Vestbalkan.....	10
	• Albanien: Covid-19-MFA	10
	• Bosnien-Hercegovina: Covid-19-MFA	10
	• Kosovo: Covid-19-MFA.....	11
	• Montenegro: Covid-19-MFA.....	11
	• Nordmakedonien: Covid-19-MFA	11
4	SIKRING AF, AT DEN MAKROFINANSIELLE BISTAND ANVENDES KORREKT: OPERATIONELLE VURDERINGER OG EFTERFØLGENDE EVALUERINGER SAMT REVISIONER	12
4.1	Operationelle vurderinger.....	12
4.2	Efterfølgende evalueringer	12
5	GENEREL UDVIKLING I FORBINDELSE MED INSTRUMENTET FOR MAKROFINANSIEL BISTAND	13
5.1	Det makrofinansielle bistandsinstruments funktion	13
5.2	MFA i FFR for 2021-2027	14
6	FREMTIDSPERSPEKTIVER — MAKROFINANSIELLE BISTANDSTRANSAKTIONER OG BUDGETSITUATIONEN I 2022	15

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

om gennemførelse af den makrofinansielle bistand til tredjelande i 2021¹

1 Indledning

Makrofinansiell bistand (MFA) er et finansielt EU-instrument², som er udvidet til at omfatte partnerlande, der oplever en betalingsbalancekrise. Siden MFA-instrumentet blev indført i 1990, har det bidraget til at forbedre den makroøkonomiske og finansielle stabilitet i lande, der grænser op til eller geografisk ligger tæt på EU, samtidig med at det tilskynder til strukturreformer i disse lande. MFA supplerer og er afhængigt af en ikkeforebyggende kreditaftale, der er indgået med Den Internationale Valutafond (IMF). Hvis partnerlandet fritages for noget af presset for at løse sine betalingsbalanceproblemer, kan det øge sit finanspolitiske råderum, forbedre sin gældsberedygtighed og fokusere på at fremme nødvendige reformer. Ved at lette den makroøkonomiske tilpasning kan de makrofinansielle bistandstransaktioner få en positiv social indvirkning og give landet mere tid og bedre muligheder for at tage fat på de grundlæggende årsager til krisen.

Makrofinansiell bistand gives oftest i form af lån, hvor Kommissionen låner midler på kapitalmarkederne og dernæst udlåner dem til modtagerlandet. Under visse omstændigheder ydes den makrofinansielle bistand i form af gavebistand finansieret via EU-budgettet eller som en kombination af lån og gavebistand.

Den makrofinansielle bistand frigives i rater, men kun hvis specifikke strukturreformkriterier, som er aftalt med landet, er opfyldt. Disse betingelser understøtter gennemførelsen af stærke tilpasnings- og reformforanstaltninger, der har til formål at: i) styrke de offentlige finanssystemer og ii) støtte bæredygtig og inklusiv vækst og jobskabelse. Desuden er det en forudsætning for at yde makrofinansiell bistand, at modtagerlandet anvender effektive demokratiske mekanismer, hvilket omfatter: et parlamentarisk flerpartisystem, overholdelse af retsstatsprincippet, og garanterer, at menneskerettighederne vil blive respekteret. På den måde supplerer den makrofinansielle bistand EU's normale samarbejdsbistand og bidrager til de bredere mål om at bevare stabilitet, fremme velstand og fremme vores kerneværdier uden for EU. Makrofinansiell bistand er bredt anerkendt som et effektivt krisehåndteringsinstrument, der gør det muligt for EU at gribe ind på en synlig og fleksibel måde og med beføjelser til at tilskynde til ændringer i landenes politikker³. Denne konklusion om effektiviteten af den makrofinansielle bistand som reaktion på kriser understøttes af resultaterne af flere uafhængige efterfølgende evalueringer af afsluttede makrofinansielle bistandstransaktioner⁴.

¹ Denne rapport bygger på oplysninger fra indtil juni 2022.

² Retsgrundlaget for makrofinansiell bistand til andre tredjelande end udviklingslande er artikel 212 i traktaten om den Europæiske Unions Funktionsmåde (TEUF). Artikel 213 i TEUF kan anvendes som retsgrundlag, når tredjelandet har behov for akut finansiell bistand.

³ Makrofinansiell bistand supplerer også andre af EU's eksterne aktioner eller instrumenter til fordel for nabolandene og Vestbalkan, herunder budgetstøtte, hvortil der blev udbetalt i alt 461 mio. EUR i tilskud i regionerne i 2021. Den seneste rapport om budgetstøtte findes på: https://ec.europa.eu/international-partnerships/system/files/budget_support_-_trends_and_results_2021.pdf.

⁴ Alle efterfølgende evalueringer findes på Kommissionens websted: https://ec.europa.eu/info/evaluation-reports-economic-and-financial-affairs-policies-and-spending-activities_dan.

Som kriseinstrument og i modsætning til andre af EU's eksterne finansielle instrumenter yder MFA-programmerne ikke finansiell støtte på et regelmæssigt, programmerbart grundlag. Derfor vil specifikke makrofinansielle bistandstransaktioner fortsat blive aktiveret i henhold til den flerårige finansielle ramme for 2021-2027 på grundlag af ad hoc-afgørelser. Når de er baseret på artikel 212 i TEUF, er disse ad hoc-afgørelser vedrørende specifikke makrofinansielle bistandstransaktioner underlagt den almindelige lovgivningsprocedure, som kræver Europa-Parlamentets og Rådets godkendelse af hver transaktion (eller af flere transaktioner samtidigt, som det var tilfældet for covid-19-MFA-pakken, der blev vedtaget i maj 2020).

Denne årsrapport er udarbejdet i henhold til Kommissionens oplysningsforpligtelse som fastsat i Europa-Parlamentets og Rådets forskellige afgørelser om makrofinansielle bistandstransaktioner. Den ledsages af et arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene, som indeholder en mere detaljeret analyse af den makroøkonomiske kontekst og gennemførelsen af individuelle makrofinansielle bistandstransaktioner.

2 DEN MAKROØKONOMISKE UDVIKLING I PARTNERLANDENE

Efter den af covid-19-pandemien udløste recession i 2020 kom økonomierne i udvidelses- og nabolandene på ret køl i 2021. Recessionens varighed og alvor var meget forskellig fra land til land. Disse forskelle afspejler både den måde, hvorpå pandemien breder sig i landene, men også partnernes forskellige økonomiske strukturer og deres forskellige evne til at træffe effektive modforanstaltninger. Den efterfølgende genopretning var også ujævnt fordelt i landene. I dette afsnit gennemgås de regionale udfordringer, som EU's nabolande og Vestbalkan står over for, mens deres økonomiske resultater vurderes yderligere land for land i det ledsagende arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene.

Selv om det regionale overblik, der gives nedenfor, er bagudrettet, skal det bemærkes, at Ruslands invasion af Ukraine i betydelig grad overskygger de generelle udsigter efter dens ødelæggende direkte indvirkning på Ukraine. Selv om nogle af Ukraines naboer i Det Østlige Partnerskab kan blive hårdest ramt af de afsmittende virkninger, så vil følgerne af invasionen kunne mærkes i alle de tre regioner. I landene i det østlige partnerskab har invasionen af Ukraine ført til valutadepreciering og et stærkt pres på fødevarer- og energipriserne. Forbrugernes og erhvervslivets tillid er også blevet hårdt ramt. I de kommende måneder forventes konflikten at få vidtrækkende konsekvenser for handel, pengeoverførsler og investeringer. Samlet set er landene i det østlige partnerskab sandsynligvis på vej mod et år med stagflation. I EU's sydlige nabolande mærkes presset fra konflikten trods den generelt lave grad af eksponering i form af højere fødevarerpriser og trusler mod fødevarerens sikkerhed (nogle lande er stærkt afhængige af Rusland og Ukraine for deres import af hvede, en kritisk og kraftigt statsstøttet basisfødevarer) samt i form af (ofte omfattende statsstøttede) højere energipriser. Desuden vil genopretningen efter covid-19 i turismesektoren også være svækket i nogle af de sydlige nabolande. På Vestbalkan forventes vedvarende stigninger i priserne på energi, fødevarer og transport også at give næring til en yderligere stigning i inflationen, hvorved husholdningernes disponible realindkomst og det private forbrug mindskes. Der vil muligvis blive lagt en yderligere dæmper på den økonomiske vækst i de mest turistafhængige lande på Vestbalkan. De økonomiske udsigter i alle tre regioner vil blive påvirket af: i) forstyrrelser i de internationale forsyningskæder og ii) lavere efterspørgsel som følge af udsigterne til lavere vækst hos vigtige handelspartnere, herunder i EU. Disse faktorer kan påvirke eksporten, udenlandske direkte investeringer og pengeoverførsler og dermed forværre de aktuelle eksterne uligevægte.

2.1 De østlige nabolande

I 2021 kom økonomierne i de østlige nabolande sig efter recessionen udløst af pandemien i 2020. Drivkræfterne bag denne genopretning var: i) opsvinget i husholdningernes forbrug fra et meget lavt udgangspunkt ii) en kraftig stigning i pengeoverførsler og iii) øget investeringsaktivitet. Disse økonomier blev også understøttet af en stærk udenlandsk efterspørgsel. Selv om tilbagevenden til en situation med vækst bidrog til at nedbringe arbejdsløsheden i næsten alle lande, blev denne tilbagevenden ledsaget af en betydelig og drastisk stigning i inflationen i løbet af året. De vigtigste drivkræfter bag stigningen i inflationen var den kraftige stigning i de globale energi- og fødevarerpriser. I et forsøg på at holde inflationen under kontrol strammede alle centralbanker i de østlige nabolande deres pengepolitik i 2021. Dette understøttede en støt opskrivning af de lokale valutaer, som i mange tilfælde bidrog til at genvinde de tab, der var blevet lidt i 2020.

Budgetstillingerne blev forbedret i 2021 på trods af, at der stadig var eftervirkninger fra pandemien. Indtægterne steg kraftigt som følge af den stigende økonomiske aktivitet og en kraftig stigning i handelen. Samtidig voksede udgifterne støt, bl.a. fordi de generøse foranstaltninger, der blev indført for at tackle konsekvenserne af pandemien for husholdninger og virksomheder, kun blev reduceret gradvist. Lavere underskud, opskrivning af nationale valutaer og en betydelig stigning i det nominelle BNP førte alle til en forbedring af de offentlige gældskvoter i de østlige nabolande. På den eksterne front var der en kraftig vækst i både importen og eksporten i hele regionen, hvilket afspejlede det lave udgangspunkt, den højere efterspørgsel og stigningen i råvarepriserne. Pengeoverførsler steg også betydeligt. Alt dette sammen med IMF's særlige trækningsrettigheder til sine medlemmer i august gav et vigtigt løft til stillingen over for udlandet og fik de internationale reserver til at stige i de fleste lande.

Fremadrettet og som nævnt ovenfor er de østlige nabolande særligt følsomme over for de økonomiske konsekvenser af Ruslands invasion af Ukraine og risikerer at blive ramt af en alvorlig recession, hvis proportioner kan sammenlignes med den skade, som Sovjetunionens opløsning i 1990'erne forårsagede, da de to største økonomier i det østlige partnerskab, Ukraine og Hviderusland, er langt de hårdest ramte.

2.2 De sydlige nabolande

I 2021 begyndte den økonomiske aktivitet i de sydlige nabolande også at rette sig efter pandemien og det økonomiske udfald heraf. Væksten vendte tilbage i alle lande undtagen Libanon, hvor der er en igangværende dyb politisk og økonomisk krise. Der kom gang i væksten i løbet af året i takt med, at restriktionerne blev lettet, vaccinerne blev udrullet, og den ophobede efterspørgsel blev udløst, hvilket alt sammen har bidraget til øget investeringsaktivitet, og at det private og offentlige forbrug igen er steget. Den stigende udenlandske efterspørgsel støttede også eksportindustriene, navnlig fremstillingsindustrien. Antallet af turister er også blevet noget bedre i takt med den gradvise ophævelse af rejserestriktionerne. Arbejdsløsheden ligger fortsat et stykke over niveauet før pandemien, men beskæftigelsesfrekvensen forbedredes i takt med, at erhvervsfrekvensen steg. Inflationspresset er steget betydeligt, også for fødevarer- og energiprodukter, da pengepolitikkerne fortsat var mere lempelige. Stigningen i råvarepriserne har øget aktiviteten og forbedret balancen på budgettet i de energiekporterende lande.

Budgetunderskuddene faldt i 2021 som følge af stigende indtægter og moderate udgiftsstigninger i takt med den gradvise udfasning af pandemirelaterede støtteforanstaltninger. Den offentlige gæld forblev imidlertid rekordhøj som følge af

betydelige finansieringsbehov på grund af pandemien. Regionen oplevede, at importen og eksporten steg kraftigt som følge af: i) et opsving i tidligere dæmpet efterspørgsel ii) stigninger i råvarepriserne og iii) stigende efterspørgsel fra regionens vigtigste eksportmarkeder. Rekordstore pengeoverførsler blev også understøttet af fornyet vækst i EU og stigningen i de globale oliepriser. De nationale valutaer holdt sig stabile eller blev opskrevet en smule, og de internationale reserver faldt i de fleste lande. Regionen fortsatte med at drage fordel af ekstern bistand fra internationale institutionelle långivere, herunder IMF's særlige trækingsrettigheder.

Ruslands invasion af Ukraine har også påvirket udsigterne for de sydlige nabolande, omend i mindre grad, end det har påvirket udsigterne for det østlige partnerskab. Konsekvenserne af Ruslands invasion indebærer betydelige risici for den begyndende genopretning, da de sydlige nabolande vil blive ramt, navnlig i form af højere priser på fødevarer, energi og andre varer. Disse højere priser vil øge inflationen og lægge en dæmper på det indenlandske forbrug, samtidig med at der lægges pres på de offentlige budgetter.

2.3 Vestbalkan

Efter den pandemiudløste recession i 2020 stilnede de forstyrrende virkninger af covid-19-krise af, og den økonomiske aktivitet steg kraftigt i alle landene på Vestbalkan i 2021. Opsvinget blev i det store og hele understøttet af: i) den gradvise ophævelse af covid-19-relaterede inddæmningsforanstaltninger ii) stærkere indenlandsk og udenlandsk efterspørgsel og iii) opløftende basiseffekter. I takt med opsvinget i den økonomiske aktivitet er væksten i beskæftigelsen igen blevet positiv, og arbejdsløsheden faldt i de fleste lande i regionen. Der var også en stigning i antallet af beskæftigede. Inflationsdynamikken afspejlede en situation med en stigning i den samlede efterspørgsel og højere priser på energi, fødevarer og transport, idet alle landene på Vestbalkan oplevede en stigning i inflationen i 2021.

Stigningen i skatteindtægter på grund af større økonomisk aktivitet, bidrog til at mindske budgetunderskuddene i hele regionen i 2021. Desuden steg den offentlige gældskvoteprocent en smule i de fleste lande sammenlignet med ved udgangen af 2020, hvilket delvist afspejler et opsving i den nominelle BNP-vækst. På den eksterne front mindskedes underskuddet på betalingsbalancens løbende poster i 2021 i forhold til året før som følge af, at den kraftige stigning i eksporten af tjenesteydelser og øgede pengeoverførsler opvejede det større varehandelsunderskud.

Udsigterne for økonomierne på Vestbalkan er også blevet forværret, idet udsigterne til vækst hæmmes af flere faktorer, herunder mest markant indvirkningerne af højere priser på energi, fødevarer og transport på den disponible indkomst og forbruget. Ikke desto mindre er Vestbalkan tydeligvis blevet påvirket i mindre grad af disse faktorer end landene i det østlige partnerskab.

3 MAKROFINANSIELLE BISTANDSTRANSAKTIONER I 2021

Den 22. april 2020 vedtog Kommissionen et forslag til en makrofinansiel bistandspakke på 3 mia. EUR til 10 udvidelses- og naboskabspartnerlande for at hjælpe dem med at begrænse de økonomiske konsekvenser af covid-19-pandemien. Afgørelsen⁵ blev meget

⁵ Afgørelse (EU) 2020/701.

hurtigt vedtaget af Europa-Parlamentet og Rådet den 25. maj 2020⁶. Eftersom den makrofinansielle bistand i forbindelse med covid-19 kun er tilgængelig i ét år skulle den frigives i to rater og ydes sammen med udbetaling efter aftale med Den Internationale Valutafond og på betingelse af, at de generelle politiske forhåndsbetingelser var opfyldt. Som en yderligere betingelse ville anden og sidste rate først blive udbetalt, efter at partnerlandet havde opfyldt de tilknyttede politiske betingelser.

I 2021 var fokus derfor på at gennemføre covid-19-MFA-pakken. Der blev udbetalt i alt 1 665 mia. EUR i form af lån for at støtte den finansielle stabilitet i EU's partnerlande og for at hjælpe dem med at begrænse de økonomiske konsekvenser af covid-19-pandemien.

Af de syv transaktioner, der blev iværksat i 2020, blev seks afsluttet fuldt ud med succes med udbetalingen af anden og sidste rate for følgende lande: Nordmakedonien, Kosovo, Montenegro, Jordan, Moldova og Ukraine. Desuden blev bistanden til Albanien, som først trådte i kraft i 2021, også udbetalt fuldt ud.

Den makrofinansielle bistandstransaktion til Georgien, der blev vedtaget i henhold til ovennævnte afgørelse, blev imidlertid kun delvis udbetalt. Selv om den første udbetaling fandt sted i november 2020, blev anden rate annulleret: i) som følge af Georgiens manglende opfyldelse af den vigtigste politiske betingelse vedrørende retssystemet og ii) efter de georgiske myndigheder anførte, at de ikke længere havde behov for midlerne.

De to resterende transaktioner for Bosnien-Hercegovina og Tunesien blev også iværksat i 2021 efter deres respektive, temmelig langvarige ratificeringsprocesser for aftalememorandummet og låneaftalen. Transaktionen blev således afsluttet med succes med udbetalingen af anden rate til Tunesien den 25. maj 2022 og opfyldelsen af de aftalte politiske betingelser, der er fastsat i aftalememorandummet. På den anden side blev anden tranche ikke udbetalt til Bosnien-Hercegovina som følge af begrænset gennemførelse af reformen ved udgangen af tilgængelighedsperioden.

Ud over den finansielle bistand, der var planlagt til at hjælpe landene med at tackle virkningerne af covid-19-pandemien, blev der også gået videre med planerne om gennemførelse af et tredje ordinært makrofinansielt bistandsprogram til Jordan med frigivelsen af anden tranche, der blev afsluttet den 20. juli 2021.

I lyset af den igangværende økonomiske genopretning efter pandemien og en gaskrise, der startede i oktober 2021, indgav Moldova en anmodning om en ny makrofinansiell bistandstransaktion i november 2021. Kommissionen modtog også en anmodning om ny makrofinansiell bistand fra Ukraine på baggrund af risikoen for en eskalering af konflikten med Rusland og på baggrund af mistet adgang til internationale kapitalmarkeder. Tilsvarende makrofinansielle bistandstransaktioner blev efterfølgende foreslået i begyndelsen af 2022 på op til 150 mio. EUR til Moldova og op til 1,2 mia. EUR til Ukraine.

Status for gennemførelsen af makrofinansielle bistandstransaktioner i 2021 (pr. region):

⁶ Makrofinansiell bistand er altid genstand for et IMF-udbetalingsprogram. Modtagerlande med en standbyaftale med IMF eller et program under den udvidede lånefacilitet (eller lignende ordninger med et IMF-ledsaget tilpasnings- og reformprogram) skal i princippet holde deres IMF-program på sporet, hvilket vil fremgå af vellykkede revisioner. I forbindelse med covid-19-krisen er makrofinansiell bistand også undtagelsesvis tilgængelig for lande, der modtager nødfinansiering fra IMF, f.eks. gennem instrumentet for hurtig finansiering, som ydes som en enkelt udbetaling fra IMF.

3.1 *De østlige nabolande*

- **Georgien: Covid-19-MFA**

Covid-19-MFA-pakken omfattede makrofinansiel bistand til Georgien på op til 150 mio. EUR.

Den første rate (på 75 mio. EUR) blev udbetalt i november 2020.

Anden rate på 75 mio. EUR var betinget af opfyldelse af en række politiske betingelser, der er fastsat i aftalememorandummet, vedrørende: offentlige indkøb, pensionssystemet, selskabsretten, forvaltningen af statsejede virksomheder, retssystemet, energieffektivitet og arbejdsmarkedet. Georgien gennemførte rent faktisk adskillige strukturreformer i overensstemmelse med betingelserne for den makrofinansielle bistand. Anden rate blev dog annulleret som følge af Georgiens manglende opfyldelse af den vigtigste politiske betingelse vedrørende retssystemet, og af at de georgiske myndigheder besluttede ikke at anmode om udbetaling af anden rate.

Den makrofinansielle bistand blev ydet sammen med midlerne fra internationale finansielle institutioner og bilaterale donorer, herunder IMF under dennes fireårige udvidede lånefacilitet for Georgien. IMF's fireårige udvidede lånefacilitet blev godkendt i april 2017 og steg i 2020 til i alt ca. 690 mio. EUR. Alle revisioner under dette udvidede lånefacilitetsprogram er blevet godkendt af IMF's bestyrelse, herunder det seneste i april 2021.

- **Moldova: Den makrofinansielle bistand og covid-19-MFA**

Som led i covid-19-MFA-pakken blev 100 mio. EUR øremærket bistand til Moldova som supplement til IMF's nødprogram på 235 mio. USD (vedtaget i april 2020). Efter udbetalingen af første rate i november 2020 blev det makrofinansielle bistandsprogram afsluttet med succes med udbetalingen af anden og sidste tranche (50 mio. EUR) i oktober 2021. En række politiske betingelser blev fastsat i aftalememorandummet, vedrørende: forvaltningen af de offentlige finanser, virksomhedsledelse og bekæmpelsen af korruption. Gennemførelsen af reformer forløb forholdsvis langsomt i det meste af covid-19-MFA-perioden. Efter parlamentsvalget i juli 2021 steg Moldovas vilje til at afhjælpe strukturelle mangler betydeligt, da præsidenten, regeringen og parlamentet begyndte at samarbejde på en mere sammenhængende måde. Til trods for denne forbedring måtte der indrømmes en undtagelse i forbindelse med én af betingelserne (om strategien for inddrivelse af aktiver efter bankskandalen i 2014) efter høring af medlemsstaternes udvalg for makrofinansiel bistand.

I november 2021 anmodede Moldova, efter udbruddet af en energikrise og i lyset af omstændighederne omkring den økonomiske genopretning efter pandemien, officielt om ny, ordinær makrofinansiel bistand. Efter en omhyggelig vurdering af finansieringsbehovet udarbejdede Kommissionen et forslag til en ny transaktion på op til 150 mio. EUR, herunder 120 mio. EUR i mellemfristede lån og 30 mio. EUR i gavebistand. Afgørelsen om at yde ekstra makrofinansiel bistand til Moldova blev vedtaget af Europa-Parlamentet og Rådet den 6. april 2022. Den makrofinansielle bistand udbetales i tre rater efter gennemførelsen af politiske tiltag på følgende områder: god regeringsførelse, retsstatsprincippet, bekæmpelse af korruption, og reformer af energisektoren. Yderligere fremskridt med hensyn til inddrivelse af aktiver (opfølgning på tidligere makrofinansielle bistandstransaktioner) er også en betingelse for udbetalingen af disse rater.

Den nye makrofinansielle bistand afspejler, hvordan IMF genoptog forbindelsen med de moldoviske myndigheder efter valget i juli 2021. Der blev indgået en ny aftale på embedsmandsplan om en treårig udvidet lånefacilitet på 558,3 mio. USD, som blev vedtaget af IMF's bestyrelse i december 2021. Den første rate på 79,8 mio. USD blev udbetalt umiddelbart efter, at den blev vedtaget.

- **Ukraine: Covid-19-MFA**

Covid-19-MFA-pakken til Ukraine på 1,2 mia. EUR trådte i kraft i september 2020. De strukturelle politiske betingelser for denne femte makrofinansielle bistandstransaktion er baseret på tidligere MFA-resultater og støttede reformer på fire områder: forvaltningen af de offentlige finanser, regeringsførelse og retsstatsprincippet, forbedring af erhvervs klimaet og energi og statsejede virksomheder. Den første rate på 600 mio. EUR blev udbetalt den 9. december 2020.

Udbetalingen af anden rate var betinget af vellykket gennemførelse af de otte strukturpolitiske foranstaltninger, som Ukraine har forpligtet sig til i aftalememorandummet, og IMF-programmet. Covid-19-MFA-pakken til Ukraine blev ydet sammen med andre ressourcer fra internationale finansielle institutioner og bilaterale donorer, navnlig IMF i henhold til dennes 18-måneders standbyaftale på 5 mia. USD, der blev indgået den 9. juni 2020. Der blev gjort blandede fremskridt i forhold til gennemførelsen af de betingelser, der var aftalt med IMF, og den første programgennemgang, herunder en forlængelse af programmet til udgangen af juni 2022, blev først afsluttet i november 2021. På grundlag af en forudgående administrativ skrivelse fra IMF om betydelige fremskridt i forbindelse med programmets centrale prioriteter og på baggrund af Kommissionens egen vurdering af en tilfredsstillende gennemførelse af de strukturelle foranstaltninger, der blev aftalt i aftalememorandummet, blev anden tranche på 600 mio. EUR udbetalt den 25. oktober 2021. Dette førte til en vellykket gennemførelse af covid-19-MFA-pakken til Ukraine.

I forbindelse med de eskalerende geopolitiske spændinger forud for Ruslands invasion af Ukraine vedtog Europa-Kommissionen den 1. februar 2022 et forslag til afgørelse om ny makrofinansiell hastebistand til Ukraine på op til 1,2 mia. EUR i form af lån, som skal udbetales i to lige store rater. Europa-Parlamentet og Rådet vedtog således den 24. februar 2022 afgørelsen om den sjette makrofinansielle bistandstransaktion til fordel for Ukraine siden 2014. Kommissionen og Ukraine undertegnede aftalememorandummet den 3. marts, som gjorde det muligt at udbetale den første rate på 600 mio. EUR i to trancher den 11. og 18. marts 2022. Som en ekstraordinær reaktion på Ukraines akutte finansieringsbehov, og da betingelserne i aftalememorandummet ikke kan opfyldes på nuværende tidspunkt på grund af force majeure, besluttede Kommissionen efter en positiv høring af medlemsstaternes udvalg for makrofinansiell bistand at fortsætte udbetalingen af anden tranche på 600 mio. EUR i maj. Denne makrofinansielle hastebistand ydes sammen med andre ressourcer fra internationale finansielle institutioner og bilaterale donorer, herunder IMF's 18-måneders standbyaftale på 5 mia. USD, der blev indgået den 9. juni 2020. Efter den vellykkede afslutning af den første programgennemgang i november 2021 forlængede IMF's bestyrelse gyldigheden af standbyaftalen frem til udgangen af juni 2022. Anden programgennemgang blev iværksat den 23. februar 2022, en dag før den russiske invasion. I betragtning af den ekstraordinære situation anmodede Ukraine derefter om nødfinansiering under instrumentet for hurtig finansiering og modtog 1,4 mia. USD den 9. marts.

3.2 *De sydlige nabolande*

- **Jordan: MFA-III og covid-19-MFA**

Efter den tredje makrofinansielle bistand til Jordan på 500 mio. EUR trådte i kraft i januar 2020, anmodede de jordanske myndigheder om yderligere bistand i april 2020 i forbindelse med covid-19-pandemien, og EU blev enige om supplerende makrofinansielle bistand på 200 mio. EUR, alt sammen i form af lån. Den makrofinansielle bistands politiske betingelser har primært fokus på: i) forbedret forvaltning af de offentlige finanser, ii) bekæmpelse af korrupsion, iii) gennemførelse af reformer i forsyningssektoren, iv) gennemførelse af reformer inden for social- og arbejdsmarkedspolitikken og v) regeringførelse.

Første rate (på 150 mio. EUR, plus 100 mio. EUR i supplerende bistand) blev udbetalt den 25. november 2020. Anden og tredje rate er genstand for specifikke politiske betingelser, som er aftalt mellem Jordan og EU i aftalememorandummet. Den anden tranche (50 mio. EUR og supplerende 200 mio. EUR) blev udbetalt den 20. juli 2021, hvormed den covid-19-relaterede del af bistanden blev afsluttet. Med henblik på frigivelsen af anden tranche blev der indrømmet en undtagelse for én af betingelserne (om skridt til indførelse af et elektronisk faktureringsystem) efter høring af medlemsstaternes udvalg for makrofinansielle bistand. Denne undtagelse skal dog være opfyldt fuldt ud, når alle reformer, der er nødvendige for udbetalingen af tredje tranche, er gennemført. Tredje tranche på 200 mio. EUR forbliver tilgængelig indtil april 2023.

Disse makrofinansielle bistandstransaktioner ydes sammen med midlerne fra internationale finansielle institutioner og bilaterale donorer, herunder IMF. Den 25. marts 2020 godkendte IMF en fireårig udvidet lånefacilitet for Jordan til en værdi af 1,1 mia. EUR (270 % af kvoten). Dette beløb blev senere forhøjet til ca. 1,3 mia. EUR (svarende til 312 % af Jordans kvote). Den 20. maj 2020 stillede IMF også ca. 366 mio. EUR til rådighed i hastebistand til Jordan under instrumentet for hurtig finansiering for at hjælpe landet med at håndtere virkningerne af pandemien. I december 2021 var IMF's samlede udbetalinger til Jordan siden begyndelsen af 2020 nået op på ca. 1 mia. EUR. Den udvidede lånefacilitet er på rette spor, og den tredje gennemgang blev gennemført rettidigt i december 2021. Selv om Jordans offentlige gæld forblev høj på 110 % af BNP i slutningen af 2021, blev det vurderet som holdbart af IMF.

- **Tunesien: Covid-19-MFA**

Som led i covid-19-MFA-pakken, der blev vedtaget i maj 2020, nåede EU til enighed om et makrofinansielt bistandsprogram på 600 mio. EUR til Tunesien. Aftalememorandummet og låneaftalen blev undertegnet den 24. november 2020, ratificeret af det tunesiske parlament den 15. april 2021 og trådte i kraft den 11. maj 2021 ved offentliggørelse i den tunesiske statstidende. Den 12-måneders rådighedsperiode løb derfor frem til maj 2022. Den makrofinansielle bistands politiske konditionalitet fokuserer primært på fire tematiske områder: forvaltning af de offentlige finanser og reform af den civile sektor, reformer i statsejede virksomheder, social beskyttelse og investeringsklimaet.

Den makrofinansielle bistand ydes i to trancher på hver 300 mio. EUR. Første rate var underlagt de generelle politiske forhåndsbetingelser for makrofinansielle bistand og blev udbetalt den 1. juni 2021. Der er tydeligvis blevet sat fart i bestræbelserne i forhold til de

nødvendige politiske reformer for udbetalingen af anden tranche, og alle betingelser er i det mindste stort set opfyldt. Uanset visse betænkeligheder med hensyn til den politiske forhåndsbetingelse har en skrivelse fra myndighederne, som indeholder krav på den politiske agenda for i år, gjort det muligt at udbetale anden tranche den 25. maj 2022.

Bistanden skal supplere de midler, der stilles til rådighed af andre donorer, herunder IMF, under dennes program for hurtig finansiering på 685 mio. EUR for Tunesien, der blev godkendt den 10. april 2020.

3.3 Vestbalkan

- **Albanien: Covid-19-MFA**

Efter de ødelæggende jordskælv i november 2019 og udfordringerne i forbindelse med covid-19-pandemien anmodede Albanien officielt om makrofinansiel bistand den 15. april 2020. Som reaktion herpå nåede EU som led i covid-19-MFA-pakken til enighed om et makrofinansielt bistandsprogram på 180 mio. EUR til Albanien. Aftalememorandummet og låneaftalen blev undertegnet den 3. november 2020 og trådte i kraft henholdsvis den 3. november 2020 og den 26. januar 2021, da forskellige nationale procedurer fandt anvendelse. Den makrofinansielle bistands politiske betingelser havde til formål at afhjælpe nogle af svaghederne i forvaltningen af de offentlige finanser, den finansielle sektor, god regeringsførelse og politikkerne for bekæmpelse af korruption og social beskyttelse.

Den makrofinansielle bistand ydes i to trancher på hver 90 mio. EUR. Den første rate blev udbetalt den 31. marts 2021. Anden og sidste rate blev udbetalt den 5. november 2021, efter at Albanien havde opfyldt de tilknyttede politiske betingelser.

Bistanden skulle supplere de midler, der stilles til rådighed af andre donorer, herunder IMF, under dennes program for hurtig finansiering for Albanien på 174 mio. EUR, der blev godkendt den 10. april 2020.

- **Bosnien-Hercegovina: Covid-19-MFA**

Efter en officiel anmodning om makrofinansiel bistand fra Bosnien-Hercegovina den 14. april 2020 i forbindelse med covid-19-pandemien blev der medtaget 250 mio. EUR til Bosnien-Hercegovina i covid-19-MFA-pakken. Aftalememorandummet og låneaftalen blev undertegnet den 15. januar 2021 og trådte i kraft den 9. juni 2021. Denne betydelige forsinkelse skyldtes landets langsomme beslutningsprocesser. Den makrofinansielle bistands politiske betingelser havde til formål at afhjælpe nogle af svaghederne i økonomisk styring og institutionsopbygning, stabilitet i den finansielle sektor, gennemsigtighed og bekæmpelse af korruption samt et bedre fungerende arbejdsmarked.

Den makrofinansielle bistand ydes i to trancher på hver 125 mio. EUR. Første rate blev udbetalt den 7. oktober 2021, mens anden tranche ikke blev udbetalt som følge af en begrænset reformgennemførelse ved udgangen af tilgængelighedsperioden.

Bistanden skal supplere de midler, der stilles til rådighed af andre donorer, herunder IMF, inden for rammerne af dennes program for hurtig finansiering på 330 mio. EUR, der blev godkendt den 20. april 2020.

- **Kosovo: Covid-19-MFA**

Efter en officiel anmodning om makrofinansiel bistand fra Kosovo den 8. april 2020 i forbindelse med covid-19-pandemien modtog Kosovo en ny makrofinansiel bistandstransaktion på 100 mio. EUR. Den makrofinansielle bistands politiske konditionalitet fokuserede primært på at styrke de offentlige finanser, forbedre den finansielle stabilitet, bekæmpe den sorte økonomi, fremme retsstatsstrategien og forbedre beskæftigelsesudsigterne for unge.

Den makrofinansielle bistand ydes i to trancher på hver 50 mio. EUR. Den første rate blev udbetalt den 6. oktober 2020. Anden og sidste rate blev udbetalt den 1. juni 2021, efter at Kosovo havde opfyldt de tilknyttede politiske betingelser.

Bistanden skulle supplere IMF-midler (52 mio. EUR) under faciliteten til hurtig finansiering (50 % af Kosovos kvote i fonden), der blev godkendt den 10. april 2020.

- **Montenegro: Covid-19-MFA**

Efter en officiel anmodning om makrofinansiel bistand fra Montenegro den 15. april 2020 nåede EU til enighed om en makrofinansiel bistandstransaktion på 60 mio. EUR til Montenegro som led i covid-19-MFA-pakken. Den makrofinansielle bistands politiske konditionalitet fokuserede primært på at styrke de offentlige finanser og bekæmpe korrupsion, forbedre den finansielle stabilitet, forbedre erhvervs klimaet og reformere den sociale beskyttelse.

Den makrofinansielle bistand ydes i to trancher på hver 30 mio. EUR. Den første blev udbetalt den 6. oktober 2020. Anden og sidste rate blev udbetalt den 1. juni 2021, efter at Montenegro havde opfyldt de tilknyttede politiske betingelser.

Bistanden skulle supplere de ressourcer, der stilles til rådighed af andre donorer, herunder IMF, under dennes program for hurtig finansiering på 75 mio. EUR for Montenegro, der blev godkendt den 24. juni 2020.

- **Nordmakedonien: Covid-19-MFA**

Efter en officiel anmodning om makrofinansiel bistand fra Nordmakedonien den 15. april 2020 øremærkede EU en makrofinansiel bistandstransaktion på 160 mio. EUR til Nordmakedonien som led i covid-19-MFA-pakken. Den makrofinansielle bistands politiske konditionalitet fokuserede primært på at styrke de offentlige finanser og bekæmpe korrupsion, forbedre den finansielle stabilitet, forbedre erhvervs klimaet og reformere den sociale beskyttelse.

Den makrofinansielle bistand ydes i to trancher på hver 80 mio. EUR. Den første rate blev udbetalt den 6. oktober 2020. Anden og sidste rate blev udbetalt den 1. juni 2021, efter at Nordmakedonien havde opfyldt de tilknyttede politiske betingelser.

Bistanden skulle supplere de midler, der stilles til rådighed af andre donorer, herunder IMF, inden for rammerne af dennes program for hurtig finansiering på 176 mio. EUR for Nordmakedonien, der blev godkendt den 10. april 2020.

4 SIKRING AF, AT DEN MAKROFINANSIELLE BISTAND ANVENDES KORREKT: OPERATIONELLE VURDERINGER OG EFTERFØLGENDE EVALUERINGER SAMT REVISIONER

4.1 Operationelle vurderinger

I overensstemmelse med kravene i EU's finansforordning gennemfører Kommissionen operationelle vurderinger med bistand fra eksterne konsulenter for at få rimelig sikkerhed for de administrative procedurers og finanskredsløbs funktion i modtagerlandene.

Operationelle vurderinger fokuserer på offentlige finansforvaltningssystemer, navnlig hvordan finansministerier og centralbanker er organiseret, og hvilke procedurer de gennemfører og — mere specifikt — på, hvordan konti, der modtager EU-midler, forvaltes. Der lægges også særlig vægt på de eksterne revisionsinstitutioners funktion, uafhængighed og arbejdsprogrammer og på, hvor effektiv disse institutioners kontrol er. Procedurene i forbindelse med offentlige indkøb på centralt plan undersøges også.

I 2020 blev der foretaget 10 operationelle vurderinger i forbindelse med covid-19-MFA-transaktioner samt MFA-III til Jordan. Disse vurderinger konkluderede, at de finansielle kredsløb og procedurer i partnerlandene anses for hensigtsmæssige med henblik på formålene med makrofinansiel bistand. Det var ikke nødvendigt at foretage nye vurderinger i 2021.

4.2 Efterfølgende evalueringer

I henhold til EU's finansforordning og de tilsvarende afgørelser om makrofinansiel bistand gennemfører Kommissionen efterfølgende evalueringer⁷ efter afslutningen af de makrofinansielle bistandstransaktioner for at vurdere deres virkning. De to hovedformål med disse evalueringer er:

- i. at analysere virkningen af den makrofinansielle bistand på modtagerlandets økonomi, navnlig på bæredygtigheden af dets stilling over for udlandet samt
- ii. at vurdere merværdien ved EU's indsats.

I januar og april 2021 offentliggjorde Kommissionen arbejdsdokumenterne vedrørende de efterfølgende evalueringer af henholdsvis MFA-I til Tunesien og MFA-III til Ukraine. Kommissionens arbejdsdokument, der ledsager denne rapport, indeholder yderligere oplysninger om disse to evalueringer.

Desuden blev den fælles efterfølgende evaluering af MFA-II-interventioner til Tunesien og Jordan afsluttet i 2021, og det samme gjaldt metaevalueringen af alle MFA-transaktioner i perioden 2010-2020. Metaevalueringen indeholdt en vurdering af de principper og karakteristika, der styrer instrumentet for makrofinansiel bistand, og sigtede mod at komme med input til forbedring af: i) dets relevans, effektivitet, nyttevirkning, merværdi og ii) evne til at reagere på prioriteterne i EU's optræden udadtil. De ledsagende arbejdsdokumenter fra de to evalueringer forventes at blive offentliggjort i 2022.

- **MFA-II til Tunesien og Jordan:** Den eksterne undersøgelse konkluderer, at størrelsen, formen og timingen af de transaktioner, som de to lande har gennemført, var relevante og hensigtsmæssige i forhold til landenes finansieringsbehov, hvilket skabte merværdi på EU-plan. I begge lande havde den

⁷ Alle efterfølgende evalueringer findes på Kommissionens websted: https://ec.europa.eu/info/evaluation-reports-economic-and-financial-affairs-policies-and-spending-activities_da.

makrofinansielle bistand en positiv indvirkning på gælds bæredygtigheden og bidrog til at fremme makroøkonomisk stabilisering. Betingelserne var relevante og fokuserede på centrale reformområder. Transaktionerne støttede positive ændringer på visse reformområder på trods af blandede fremskridt i forhold til visse andre specifikke reformer. Ud fra et regionalt perspektiv var de positive virkninger og afsmittende virkninger på Mellemøsten og Nordafrika af de to makrofinansielle bistandspakker mindre målelige og vedrørte primært tilliden.

- **Metaevalueringen af MFA-transaktioner i perioden 2010-2020:** Den eksterne undersøgelse konkluderer, at MFA-transaktionerne var effektive, relevante og sammenhængende, og at de skabte merværdi på EU-plan. Desuden blev det fundet godt gjort, at det makrofinansielle bistandsinstrument var effektivt til at bidrage til at genoprette bæredygtigheden i forhold til udlandet og fremme strukturreformer. Samtidig bemærkes i undersøgelsen betydningen af en følelse af "ejerskab" af reformer i partnerlandet for at sikre, at de gennemførte politiske reformer har en varig virkning. Undersøgelsen fremhæver også, hvor lang tid det kan tage for MFA-transaktioner at blive operationelle og kommer med nogle idéer til at lette en hurtigere og mere effektiv reaktion fra instrumentet i en udfordrende geopolitisk kontekst. I evalueringen understregedes behovet for at styrke synligheden af den makrofinansielle bistand i modtagerlandene. I den forbindelse har arrangementet, som Kommissionen afholdt den 16. november 2021 i anledning af 30-årsdagen for instrumentet, også vist, hvor vigtigt det er at styrke kendskabet til instrumentet uden for EU. Højtstående repræsentanter fra modtagerlandene, konsulentfirmaer, EU-delegationer og medlemsstater deltog i debatten om, hvad MFA hidtil har opnået, og mulige strategier for dens fremtid. Ud fra en metodologisk vinkel blev de efterfølgende evalueringer af den makrofinansielle bistand foretaget efter en høj kvalitetsstandard. Dette var især tilfældet, efter at retningslinjerne for bedre regulering fra 2015 trådte i kraft.

Yderligere oplysninger om de to evalueringer findes i arbejdsdokumentet, som ledsager denne rapport, og vil være tilgængelige i de arbejdsdokumenter, der forventes at blive offentliggjort vedrørende begge evalueringer.

5 GENEREL UDVIKLING I FORBINDELSE MED INSTRUMENTET FOR MAKROFINANSIEL BISTAND

5.1 *Det makrofinansielle bistandsinstruments funktion*

I den fælles erklæring fra 2013 fra Europa-Parlamentet og Rådet om makrofinansiell bistand⁸ beskrives bistanden som værende af makroøkonomisk og finansiell karakter, og det fastslås klart, at formålet bør være at "genoprette en holdbar ekstern finansieringssituation i de bistandsberettigede lande og områder, der har problemer med at opnå ekstern finansiering". For at MFA kan blive et vellykket "nødinstrument", er det derfor vigtigt at mobilisere bistanden effektivt og i tide.

Samtidig er det af både Den Europæiske Revisionsret og i metaevalueringen af MFA-transaktioner (i perioden 2010-2020) blevet bemærket, at forsinkelser i vedtagelsen af Europa-Parlamentets og Rådets afgørelser om makrofinansiell bistand inden for

⁸ Fælles erklæring fra Europa-Parlamentet og Rådet, som blev vedtaget sammen med afgørelsen om yderligere makrofinansiell bistand til Georgien (afgørelse (EU) 2013/778 af 12. august 2013). Findes på: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32013D0778&from=DA>.

rammerne af den almindelige lovgivningsprocedure kan være en væsentlig udfordring for et instrument, der iværksættes som reaktion på en betalingsbalancekrise. Som følge heraf anbefalede Den Europæiske Revisionsret, at "Kommissionen sammen med sine medlovgivere bør undersøge mulighederne for at fremskynde procedurene for godkendelse af fremtidige MFA-programmer, navnlig når der er tale om nødfinansiering"⁹.

Kommissionen mener imidlertid, at erfaringerne med covid-19-MFR-pakken og den nye makrofinansielle hastebistand til Ukraine viser, at den nuværende udformning af makrofinansiell bistand kan give mulighed for en hurtig vedtagelse, hvis alle institutioner er enige om at gøre fuld brug af den tilgængelige proceduremæssige fleksibilitet. I begge tilfælde har Kommissionen samarbejdet med Parlamentet og Rådet om at nå til enighed om anvendelsen af eksisterende hasteprocedurer, hvilket gjorde det muligt at vedtage bistanden inden for en måned efter Kommissionens forslag og af begge medlovgivere. Europa-Parlamentet påberåbte sig en særlig bestemmelse (artikel 163) i sin forretningsorden, som gjorde det muligt for parlamentet straks at vedtage afgørelsen på plenarmødet uden at skulle gå gennem INTA-udvalget, hvilket er normal praksis. Denne hurtige vedtagelsesprocedure var resultatet af en fælles følelse af uopsættelighed hos alle institutioner i disse ekstraordinært udfordrende tider.

Både Rådets og Europa-Parlamentets forretningsordener indeholder således bestemmelser om hurtig vedtagelse i nødsituationer. Ved at have rettidige og konstruktive kontakter har det vist sig muligt at opnå en hurtigere vedtagelsesproces efter den almindelige lovgivningsprocedure med fuld inddragelse af Europa-Parlamentet. Dette ville ikke have været tilfældet, hvis Kommissionen havde foreslået foranstaltninger på grundlag af artikel 213 i TEUF (finder anvendelse i tilfælde, hvor der er behov for hurtig finansiel bistand, og Rådet kun vedtager MFA-transaktionen).

5.2 MFA i FFR for 2021-2027

EU's nabolande oplever fortsat geopolitisk og økonomisk ustabilitet. Dette forværres yderligere af de humanitære og økonomiske konsekvenser af covid-19-pandemien og Ruslands invasion af Ukraine. I den forbindelse vil behovet for makrofinansiell bistand fra EU sandsynligvis fortsat være stort i de kommende år.

Det nye instrument for naboskab, udviklingssamarbejde og internationalt samarbejde (NDICI) (også kaldet "et globalt Europa") trådte i kraft i juni 2021 efter Rådets og Parlamentets formelle vedtagelse. Det makrofinansielle bistandsinstrument vil dog fortsat være adskilt fra NDICI — et globalt Europa, og specifikke MFA-transaktioner vil fortsat blive aktiveret efter behov på grundlag af særskilte ad hoc-afgørelser på grundlag af det relevante traktatgrundlag. Ikke desto mindre vil de makrofinansielle bistandslån fra nu af blive garanteret af den nye garanti for foranstaltninger udadtil, der er oprettet via NDICI-forordningen, med en tilførselssats på 9 %, som det tidligere var tilfældet.

I henhold til NDICI — et globalt Europa: i) skal tilførslen til garantien for foranstaltninger udadtil finansieres over budgettet for de relevante geografiske programmer og ii) fastsættes en samlet grænse på 10 mia. EUR, som kan anvendes på tilførsel til garantien for foranstaltninger udadtil. Dette vil effektivt sætte en grænse for omfanget af MFA-transaktioner og andre instrumenter (herunder Den Europæiske

⁹ Den Europæiske Revisionsret, Særberetning nr. 03, 2017, tilgængelig på: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR17_3/SR_TUNISIA_DA.pdf

Investeringsbanks eksterne lånemandat, EFSD+ og Euratom-lån), som kan finansieres under denne flerårige finansielle ramme.

Garantien for foranstaltninger udadtil vil ikke længere blive forvaltet via garantifonden for aktioner, men via den fælles hensættelsesfond. Kommissionen har iværksat en vurdering af de risici, der er forbundet hermed, som følge af: i) nye regler om behandling af eventualforpligtelser og ii) den særlige situation med hensyn til eksponering for Ukraine og regionen. Disse risici kan man også tage fat på i forbindelse med den kommende midtvejsevaluering af NDICI-forordningen.

6 FREMTIDSPERSPEKTIVER — MAKROFINANSIELLE BISTANDSTRANSAKTIONER OG BUDGETSITUATIONEN I 2022

År 2022 blev indledt med Kommissionens vedtagelse af to nye MFA-forslag for Moldova og Ukraine på henholdsvis 150 mio. EUR og 1,2 mia. EUR. På baggrund af anmodningen, der kom i november 2021 som følge af udbruddet af gaskrisen i Moldova og den igangværende økonomiske genopretning efter pandemien, vil den makrofinansielle bistand til Moldova bestå af 120 mio. EUR i form af lån og 30 mio. EUR i gavebistand. Disse lån og gavebistanden vil blive udbetalt i tre trancher ved opfyldelsen af de allerede fastsatte forhåndsbetingelser. Den 11. marts anmodede Moldova om en forhøjelse af den makrofinansielle bistand, hvilket afspejlede de økonomiske konsekvenser af den russiske invasion af Ukraine for landets finansieringsbehov, herunder den store tilstrømning af flygtninge. Moldovas anmodning understregede navnlig behovet for gavebistand. Som reaktion herpå gennemføres der aktuelt en række tiltag for at supplere denne makrofinansielle bistand ved hjælp af en mere vidtrækkende støttepakke, hvor anmodningen om mere gavebistand kan imødekommes. Desuden vil gavebistandsdelen af den makrofinansielle bistand være koncentreret på den første del for at gøre det muligt at udbetale mere gavebistand i de første to trancher (på henholdsvis 15 mio. EUR og 10 mio. EUR).

Den 24. februar 2022 vedtog Europa-Parlamentet Rådet en afgørelse om ny makrofinansiell hastebistand til Ukraine på baggrund af risikoen for en eskalering af konflikten med Rusland og på baggrund af mistet adgang til internationale kapitalmarkeder. Denne makrofinansielle bistand blev ydet i form af 1,2 mia. EUR i lån, og de første 600 mio. EUR blev udbetalt i marts 2022, hvilket bidrog til at afhjælpe Ukraines voksende finansieringsbehov som følge af den igangværende konflikt med Rusland. De ukrainske myndigheder havde samlet set truffet foranstaltninger henimod opfyldelsen af den aftalte betingelse. Krigens omstændigheder udgjorde imidlertid force majeure, som hindrede en effektiv gennemførelse af de strukturpolitiske foranstaltninger, der er forudsætningen for udbetalingen af anden tranche af den makrofinansielle bistand. Efter en omhyggelig vurdering og efter høring af udvalget for makrofinansiell bistand besluttede Kommissionen ikke desto mindre at fortsætte udbetalingen af anden tranche på 600 mio. EUR allerede i maj 2022 på grund af dens hastende karakter.

Det Europæiske Råd gentog den 30. maj 2022 deres støtte til Ukraine og er rede til at yde ny ekstraordinær makrofinansiell bistand på op til 9 mia. EUR i 2022.

Afhængigt af hvilke fremskridt der er gjort med de politiske reformer og med opfyldelsen af den politiske forhåndsbetingelse, blev den sidste tranche for covid-19-MFA-pakken udbetalt til Tunesien den 25. maj 2022, mens anden tranche til Bosnien-Hercegovina ikke blev udbetalt som følge af begrænset gennemførelse af reformen ved udgangen af tilgængelighedsperioden. Den sidste rate af MFA-III-transaktionen til Jordan forbliver tilgængelig indtil april 2023.

Kommissionen er rede til at overveje eventuelle kommende anmodninger om makrofinansiel bistand og vil, hvis det er relevant, foreslå nye og/eller opfølgende makrofinansielle bistandstransaktioner til de støtteberettigede partnere.

Tabel 1 giver en oversigt over forpligtelser og betalinger i forbindelse med makrofinansiel bistand i form af gavebistand og udbetaling af makrofinansielle bistandslån for 2019, 2020, 2021 og (foreløbig) 2022. De samlede udbetalinger forventes at beløbe sig til 1 575 mio. EUR i form af lån og 25 mio. EUR i gavebistand i 2022.

Tabel 1: Forpligtelser og betalinger vedrørende makrofinansiel gavebistand og udbetalinger i forbindelse med makrofinansielle bistandslån 2019-2022 (EUR)¹⁰

	2019	2020	2021	2022 (foreløbig)
Forpligtelsesbevillinger til gavebistand i budgettet	27 000 000	20 000 000	227 200	50 000 000
Operationelle vurderinger og efterfølgende evalueringer	125 900	293 900	227 200	Endnu ikke afgjort
Andre mulige makrofinansielle bistandstransaktioner	-	-	-	30 000 000
Forpligtelser i alt	125 900	293 900	227 200	30 000 000
Udnyttede budgettildelinger	26 874 100	19 706 100		Endnu ikke afgjort
Betalingsbevillinger til gavebistand i budgettet	27 000 000	27 000 000	362 400	25 000 000
Operationelle vurderinger og efterfølgende evalueringer	304 949	284 600	362 400	-
Georgien: MFA-III (afsluttet)	-	5 000 000	-	-
Moldova: MFA (afsluttet)	10 000 000	10 000 000	-	-
Moldova: MFA	-	-	-	25 000 000
Andre mulige makrofinansielle bistandstransaktioner	-	-	-	-
Udbetalinger i alt	10 304 949	15 284 600	362 400	25 000 000
Udnyttede bevillinger til gavebistand	16 695 051	11 715 400		-
Udbetalinger af MFA-lån				
Georgien: MFA-III (afsluttet)	-	20 000 000	-	-
Moldova: MFA (afsluttet)	20 000 000	20 000 000	-	-
Ukraine: MFA-IV (afsluttet)	-	500 000 000	-	-
Jordan: MFA-II (afsluttet)	100 000 000	-	-	-
Jordan: MFA-III ¹¹		100 000 000	200 000 000	-
Tunesien: MFA-II (afsluttet)	300 000 000	-	-	-
Moldova: MFA	-	-	-	75 000 000
Ukraine: makrofinansiel hastebistand	-	-	-	1 200 000 000
Udbetalinger af MFA-lån i alt	420 000 000	640 000 000	200 000 000	1 275 000 000
Covid-19-MFA-transaktioner:				
Georgien: MFA (delvist udbetalt)		75 000 000	-	-
Moldova: MFA (afsluttet)		50 000 000	50 000 000	-
Ukraine: MFA (afsluttet)		600 000 000	600 000 000	-
Jordan: MFA (afsluttet)		150 000 000	50 000 000	-
Tunesien: MFA (afsluttet)		-	300 000 000	300 000 000
Albanien: MFA (afsluttet)		-	180 000 000	-
Bosnien-Hercegovina: MFA (delvist udbetalt)		-	125 000 000	-
Kosovo: MFA (afsluttet)		50 000 000	50 000 000	-
Montenegro: MFA (afsluttet)		30 000 000	30 000 000	-
Nordmakedonien: MFA (afsluttet)		80 000 000	80 000 000	-
Udbetalinger af MFA-lån i alt	420 000 000	1 675 000 000	1 665 000 000	1 575 000 000

¹⁰ I tabellen tages ikke hensyn til eventuelle forslag til nye MFA-transaktioner efter 1. juni 2022.

¹¹ Den tredje rate på 200 mio. EUR blev udbetalt i april 2023.